

Eilhard Lubin Martin Hallervord

Disputationum De Veritate Religionis Christianae. Ex P. Mornaei, De Eadem Libro : Tertia, Quid Sit Deus

Rostochii: Reusnerus, 1601

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn756641357>

Druck Freier Zugang

R. U. theol.
Lubinus, Eilh.
d'isp. de veritate relig.
christianae 1-24.
1602:03.
1601-1602

Contenta:

- ① Frid. Crüsius, De veritate religionis christianae I 1601
- ② Dac. Rezzius, De ver. rel. chr. II 1601
- ③ Hart. Kallerwörder, De ver. rel. chr. III 1601
- ④ Joh. Burselius, De ver. rel. chr. IV 1601
- ⑤ Abr. Dautrot, De ver. rel. chr. V 1601
- ⑥ Joh. Frisius, De ver. rel. chr. VI 1601
- ⑦ Pet. Boethius, De ver. rel. chr. VII 1601
- ⑧ Boc. Hagius, De ver. rel. chr. VIII 1601
- ⑨ Dan. Nicolai, De ver. rel. chr. IX 1601
- ⑩ Joh. Wataham, De ver. rel. chr. X 1602
- ⑪ Joen Vinitos, De ver. rel. chr. XI 1602
- ⑫ Werner. Fabricius, De ver. rel. chr. XII 1602
- ⑬ Paul. Fickius, De ver. rel. chr. XIII 1602
- ⑭ Frid. Crüsius, De ver. rel. chr. XIV 1602
- ⑮ Dac. Rezzius, De ver. rel. chr. XV 1602
- ⑯ Hart. Kallerwörder, De ver. rel. chr. XVI 1602
- ⑰ Joh. Burselius, De ver. rel. chr. XVII 1602
- ⑱ Werner. Fabricius, De ver. rel. chr. XVIII 1602
- ⑲ Joh. Frisius, De ver. rel. chr. XIX 1602
- ⑳ Pet. Boethius, De ver. rel. chr. XX 1602
- ㉑ Dan. Nicolai, De ver. rel. chr. XXI 1602
- ㉒ Joh. Wataham, De ver. rel. chr. XXII 1602
- ㉓ Joen Vinitos, De ver. rel. chr. XXIII 1602
- ㉔ Paul. Fickius, De ver. rel. chr. XXIV 1602

3.
Disputationum
DE VERITATE
RELIGIONIS
CHRISTIANÆ.

EX P. MORNÆI, DE
EADEM LIBRO,

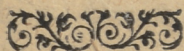
Tertia,
QVID SIT DEVS,
Quam

DEO DVCE ET AVSPICE
P R A E S I D E
EILHARDO LVBINO,

*In alma Rosarum Academia defen-
dere conabitur*

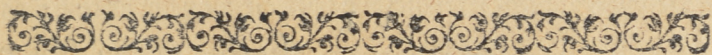
MARTINVS HALLERVORDIVS
Osnaburgensis VVestph.

Hora & loco consueto.

ROSTOCHII

Exprimebat Christophorus Reufnerus,

ΣΤΝ ΘΕΩ.

DISPUTATIO III.

QVID SIT DEVS.

I.

ET Deum esse & unum esse, & mundi & hominis vel minimâ parte abunde demonstrari, superius satis superq; demonstratum est. Proximum est, ut videamus QVID SIT Deus.

II.

Hoc autem neq; Mundus neq; homo demonstrare, neq; homo ex mundi & sui contemplatione unquam possit addiscere.

III.

Neq; enim homo, (cujus natura fluxa & finita, ad Deum collata nihil est, cujusq; cognitio à sensu tantum est) Dei naturam fixam, æternam, & infinitam, quam nunquam sensibus comprehendit, sed ex operibus tantum colligit, potest comprehendere.

IV.

Imò verò homo, ne illa quidem, quæ se inferiora sunt, bruta, plantas, & elementa, multo minus quæ sibi æqualia sunt homines & seipsum potest cognoscere. Tantum abest ut comprehendat immenso intervallo se majus Deum.

V.

Mundus etiam hic, opus & effectus, & radius Solis mundi intelligibilis, Dei, causæ suæ excellentiam & magnitudinem non potest adæquare.

A 4

Imo

V I.

Imo creatura ex creaturæ alterius etiam sibi æqualis, quam videt, operibus, nobilitatem illius creaturæ non potest cognoscere. Longè ergo minus ex creatoris operibus naturam & essentiam creatoris, quam non videt.

VII.

Vnde passim antiquissimi & Sapientissimi Philosophorum dicunt, Dei naturam investigare impossibile pariter & impium esse.

VIII.

Interim quibuscunq; potuere nominibus ipsum expresserunt. Cum ab eo omnia sint, Summum Ens appellarunt; & quia Summum, æternum; & ne Ens sine vita nihilo proximum videretur, vivum; ne vita sine mente inanis videretur, sapientem; ne sapientia sine potentia vana esset, omnipotentē, Et ne omnia illa sine bonitate noxia essent, Bonum nominarunt.

IX.

Et omnes tamen hæ appellationes vel in summo gradu Deo ab homine attributæ, Dei magnitudini non respondent. Eo quod Deus infinitus, æternus, ubiq; sit; homo autem finitus, in tempore, & loco, finita, temporalia, localia tantum, nihil autē ultra vel supra se, Dei infinitā maiestate dignum, animo possit concipere.

X.

Hinc passim etiam à Philosophis dictum; Deum ab homine nec mente comprehendere nec linguâ enunciarı posse; De quo hoc unum adfirmando scire & cognoscere possit, quod Deum scire & cognoscere per se non possit.

XI

Vt verò adfirmando, quid Deus sit, scire nemo potest

potest; ita contra negando, quid non sit Deus, cognoscere & scire facillimum est. Nimirum quem possumus melius cognoscere, non componendo Deum cum rebus & attributis mundanis, sed illum, tanquam infinito intervallo superiorem, ab iisdem removendo.

XII.

Principio Deum mobilem negamus, hoc est IMMOBILEM dicimus. Nam in motu omnium necessario ad primum motorem deducimur, qui est immobilis. Negamus & mutabilem, hoc est IMMUTABLEM dicimus, tum quia mutatio motus species est, tum etiã quod se fortius nihil habeat, à quo immutari possit. Et qui nisi immobilis & immutabilis esset, neq; ullus motus fieri, neque ulla mutabilis natura in mundo vel ad momentum durare posset.

XIII.

Quia ergo motus est mutationem, quæ sunt in tempore, non sentit, neq; tempus (quod est motus, terminos à Quo initium, & ad quem finem habens) sentiet, hoc est finem & principium non habet, & ob id ÆTERNVM dicimus, & tempore subjectum negamus.

XIV.

Quia autem æternus est Esse suum Totum & Simul habet, hoc est, non habet in se potentiam passivam, quã plenior formam futuro tempore adquirat, sed est MÆRVS TOTVS, & PRÆSENS ACTVS.

XV.

Vnde consequenter negamus eum materialem, vel potentia passivã, quæ est in materiã (quæ purè passiva est) subjectum, hoc est, SIMPLICEM dicimus: tum quod compositum ijs, ex quibus componitur sit posterius: tum quod illa, ex quibus quid componitur, ante compositionem potentia passiva jungi potuerit: tum deniq; quod,

qui omnia novit, simplex esse debeat, & æqualis ad omnia, hoc est nulli materiali naturæ ad finis,

XVI.

Quia autem Simplex, erit & INCORPOREVS, cum corporis sint partes, Et ob id neq; loco contentus, Nam omne corpus est in loco. A quo tamen tanquam à summo Ente, cum sint & conserventur omnia ipse omnia, continens, à nullo contentus, omnibus locis adest, totus & simul præsens, sine ullâ confusione & commixtione cum rebus, aut locis. Vt & mens humanâ sine commixtione sui rerum formas quodam modo potest attingere, & Sol suis radijs. Est ergo & VBIQVE.

XVII.

Quoniam vero est ubiq;, est necessario INFINITVS, non corpore quidem sed Mente, non quantitate, sed, ut sic loquar, qualitate, virtute, potentiâ. Erit ergo & OMNIPOTENS.

XVIII.

Hiscæ ergo nominibus non designatur quid Deus sit, sed quid non sit, videlicet quod sit CONSTANS sine motu, STABILIS sine mutatione, ÆTERNVS, sine tempore, ACTVS MERVS sine potentia passiva, SIMPLEX sine materiâ & corpore. VBIQVE & omni præsens sine loco, OPTIMVS sine qualitate, MAXIMVS sine quantitate, INFINITVS sine termino, OMNIPOTENS sine ullo impedimento.

XIX.

Ex quibus omnibus unicum illud simplicissimum adfirmando colligimus, quod sit Ens omnium entium, causâ.

XX.

Quem igitur, quia in suâ essentiâ comprehendere non possumus, ex contemplatione effectuum operumq; suorum duobus modis in cognitionem ejus possumus arreperere.

Vt

XXI.

Vt Deum, rerum creatarum hominum opinione maximis & nobilissimis, omnibusq; earundem virtutibus & perfectionibus immenso intervallo magnitudine, potentia, bonitate, veritate, sapientia, vita, unitate, & simplicitate ultra supremum omnis creatæ perfectionis gradum statuamus.

XXII.

Deinde, ut cum rerum creatarum defectibus & imbecillitate, quantum mens humana cogitando possit removere, infinito spacio, immensoq; intervallo longè latèq; abesse sentiamus.

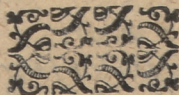
XXIII.

Et quem, quoniam, dum in corpore hic sumus, cognoscere non possumus, amare autem & admirari hic possumus, amando & demirando plus proficimus, minus laboramus, illi magis obsequimur: Præstat eum amando & demirando possidere, quàm quærendo & rimando per cognitionem, quem quærimus, nunquam invenire. Illi Incomprehensibili, Ineffabili & VNI QVI EST, sit æternum laus & gloria.

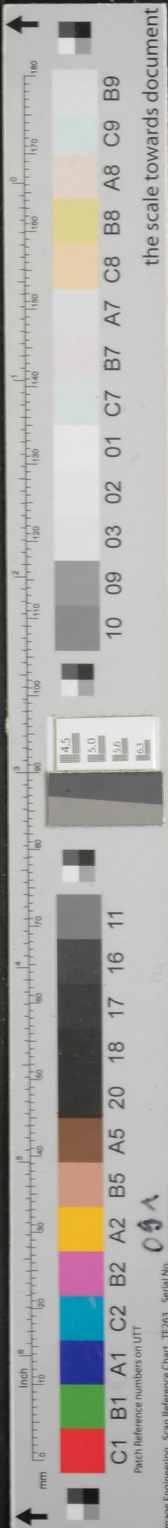
AXIOMATA ET COROLLARIA.

1. Infinitum & æternum à finito & temporali non est comprehensibile.
2. Finitum accumulatum infinitum evadere nequit, ut nec numerus aggregatus, infinitus.
3. Effectus suâ causâ semper minor.
4. Plenè rem cognoscere & eandem facere posse sunt ejusdem.
5. Quidquid se non novit non est à se, sed à potentiore alio.
6. Qui seipsum plenè cognoscit, seipsum fecit.

7. Omnis creati ad creatum est quedam proportio.
8. Creatura ad Creatorem nulla est proportio.
9. Dei essentiâ homo nihil dignû vel cogitare vel loqui ex se potest.
10. Deus mala & injusta agere & precipere nequit, ne ex hypothesi quidem.
11. Omnia varia & multiplicia Deo attributa in Deo sunt unum.
12. Deus est $\pi\lambda\omega\nu\upsilon\mu\epsilon\omicron$, & $\alpha\iota\omega\nu\upsilon\mu\epsilon\omicron$.
13. Deus quia SOLVS ET OMNIA EST, nec nomine indiget, nec nomine potest comprehendi.
14. Quidquid non simul totum est, verè non est Ens.
15. Ex quo quid factum est, in illud potest resolvi.
16. Quidquid unum non est, est materiale.
17. Quidquid se non novit, seipso est superius, & supra se in se aliquid habet, non à se profectum.
18. Summum Ens est in & ex se Reliqua omnium non sunt, in se vel ex se, sed ex alio.
19. Vnum de Deo affirmativè dici tantum potest, quia est unus. Infinita negativè, ut illis una unitas à reliquis, quæ multa sunt, discernatur.
20. Infinitum effectû & defectû id est Bonum & Malum cognoscimus non adfirmando, sed negando & removendo tum virtutes, tum defectus rerum creatarum, à quibus Bonum removemus negando, ob infinitam potentiam & virtutes. Malum vero ob infinitam impotentiam & defectum.
21. Quod quis producere debet, ejus nihil in se habeat necesse est.

ortis fuisse, non, ne crimen detegant, sed ne vir-
ant, ne ipsi quidem hostes Christianorum ne-

tionem illam repentinam, quā Deorum cultus
nt, ad constellationem referunt, quā mundum
pro diversis cæli imaginibus singulos Plane-
ominari supponunt, quæ vesanorum hominum
Syro satis refutata sit, seq; ipsam explodat re-

climatibus tot regiones, urbes, oppida, familiæ,
imis sæpe religionibus inbuti, quā insaniā suam
Cumq; Planeta climatis religionis Iudaicæ
ligio in totum orbem disseminata est, proprio

as Planetarum conjunctiones Religiones facere
conjunctiones tantum, alij Iovem tantum, alij Io-
Chaldaicam, cum ☉ Aegyptiam, cum ☿ Mahu-
a, cum ☿ Antichristianam, Addunt a. magnas medias
interq; se de religionis domo variè contendunt (quæ
ex fio) prius inter se insulsi & insani conveniant, an-
postulent.

es à conjunctione Stellarum dependent, cur cum illis
io Christiana tantæ sit durationis, tamq; latè pateat,
nativitatis tempore talem conjunctionem. quod ne-
x Astrologorum somnio sex esse possint Religiones
in una familiâ.

nde Religionis Thema erigere debeant à fine eius
ius, quæ oritur aut deniq; legislatoris ipsius Iesu ge-
ptias suas Christianis intolerabiles satis impie pro-

s hominis Genesi Religio, hoc est tot naturæ, regio-
j, Dæmones, affectus animi & mentis, cum vel ipso
on cogant, cum etiam in singulis regionibus aliquis
t.

contemplationum vanitatem eventus ipse manife-
stianam 360. annos duraturam dixerunt, quam Al-
extendebat, Abraham Iudæus ad 1464, &, suo more

isti per Magiam facta esse contendunt exemplo Si-
ryanæi, Appulei Madaurenfis. Cum Simon vel eo-
us sit, Iesu divinitati concesserit. Et cuius Diabolica
rejeçta & cum ipso extincta est.

Apol-